

Vilniaus lopšelis-darželis „Strazdelis”

LOGOPEDO REKOMENDACIJOS TĖVAMS

Parengė:

Logopedės Kristina Bielevičienė ir
Lolita Paškauskaitė

Vilnius,
2026

Apie vaikų kalbos raidą...

Kalbos raida nevyksta savaime...

Vaikams svarbu, kad suaugusieji palaikytų, paskatintų jų kalbos, kalbėjimo ir bendravimo raidą. Kuo daugiau Jūs žinosite ir suprasite apie kalbos raidą, tuo geresnes bendravimo sąlygas sudarysite vaikams.

O bendraujama visur...

Todėl kalbos ir kalbėjimo skatinimas gali vykti įvairiose veiklose, įvairiu dienos metu, naudojant įvairias kalbą ir bendravimą skatinančias priemones, pasitelkiant įvairius kalbos skatinimo metodus.

Kalbos raidos ypatumai

Pagal amžių

3–4 metai

Sudaro ir vartoja 3–5 žodžių sakinius, formuoja rišlaus pasakojimo pradmenis.

Taisyklingai vartoja asmeninius įvardžius (pvz., aš, tu, jis, ji, mano, tavo).

Tęsia nesudėtingą pokalbį, atsako į klausimus žodžiu, fraze.

Taria ilgesnius žodžius, išlaikydami jų skiemenų nuoseklumą žodyje.

4–5 metai

Vartoja frazes ar sakinius, kurie gramatiškai taisyklingi.

Vartojamas žodynas platesnis, įvardija daugelį artimos aplinkos objektus (poliklinika, parkas ir t. t.).

Vartoja prielinksnius (ant, po, į, su, prie, iš, ...).

Ištaria keturių skiemenų ir ilgesnius žodžius.

5–6 metai

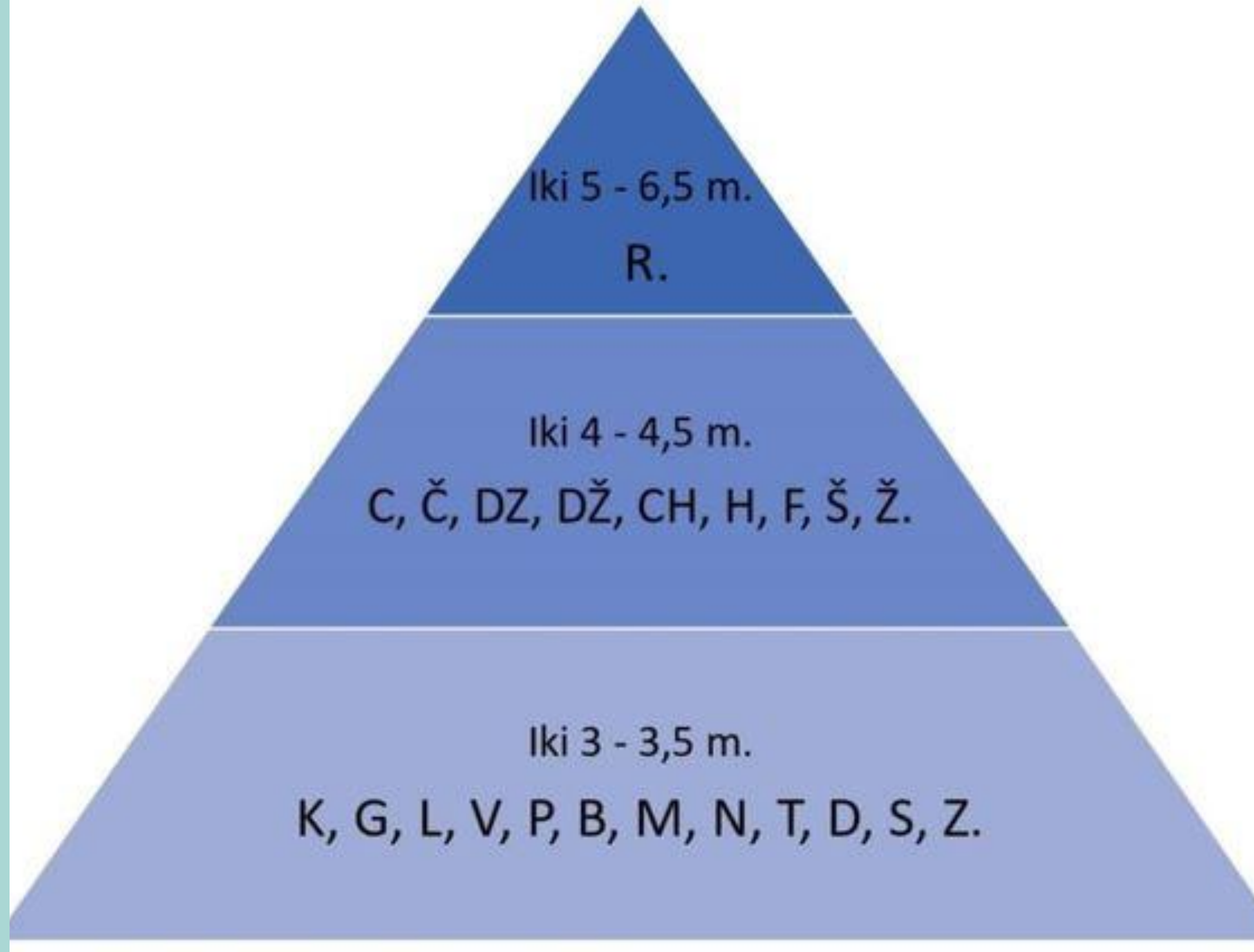
Aktyvusis žodynas yra artimas suaugusiojo žodynui.

Vartoja gramatiškai taisyklingas frazes, išplėstinius ir sudėtinius sakinius.

Nustato priežasties ir pasekmės ryšius, pasako pagrindinę mintį.

Rišlioji kalba, pasakojimai ir kalbos gramatinės sandara toliau tobulėja.

KALBOS GARSŲ TARIMO RAIDA

Jei kyla klausimų dėl vaiko kalbos raidos

Pirmiausia – šeimos gydytojas ar pediatras.

Jie įvertina bendrą vaiko raidą ir, jei reikia, duoda siuntimą pas kitus specialistus.

Vaiko raidos centras arba ankstyvosios intervencijos tarnybos.

Jei vaiko kalbos vėlavimas ryškesnis, gydytojas gali nukreipti į Vaiko raidos centrą. Ten vertinama ne tik vaiko kalbiniai gebėjimai, bet ir vaiko raidos ypatumai bei galimas jos vėlavimas.

Logopedas.

Tai specialistas, dirbantis su vaikais, turinčiais kalbos ir kalbėjimo sutrikimų. Logopedai dirba poliklinikose (su siuntimu), įstaigoje, kurią lanko jūsų vaikas, arba privačiuose centruose.

Specialistai pagal poreikį.

Kalbos vėlavimą gali lemti ir kiti sutrikimai - klausos (tada reikalinga klausos patikra pas otorinolaringologą, surdologą) ar raidos (tada įsitraukia neurologas, psichologas, socialinis ar/ir specialusis pedagogas).

Kaip lavinti vaiko kalbą namuose...

Kalbėkite apie tai, kuo vaikai domisi – leiskite jiems kalbėti ir mokėkite klausyti.

Užduodami vaikams atvirus klausimus (į kuriuos sunku atsakyti taip/ne arba vienu žodžiu) ir pateikdami klausimus: kas? ko? kam? koks? kaip? kur? ir pan., skatinsite vaikus kalbėti ir ugdytis bendravimo įgūdžius.

Būkite pavyzdžiu savo vaikams, nes jie mokosi iš to, ką mato ir girdi.

Svarbiausia nuolat ir įvairiais būdais skatinti vaiko kalbinę raišką - mėgdžiojant suaugusiųjų kalbą, veikiant ir žaidžiant drauge su vaiku, žiūrint ir įvardijant paveikslėlius ar daiktus, skaitant istorijas, pastebint aplinkoje vykstančius procesus ir kt.

Svarbu kalbėti trumpais, aiškiais sakiniais, palaikant akių kontaktą, darant pauzes, tam, kad vaikas turėtų galimybę atsakyti garsu, garsažodžiu, žodžiu ar sakiniu (pagal savo turimus gebėjimus).

Prevenčinės priemonės

Svarbu ...

Laiku atsisakyti čiulptukų, buteliukų, puodukų su snapeliais.

Profilaktiškai apsilankyti pas ortodontus dėl liežuvio pasaitėlio.

Saikingas išmaniųjų technologijų naudojimas (telefonai, planšetiniai kompiuteriai ir pan.,)

Vaiko gerovės komisijos (VGK) nutarimas

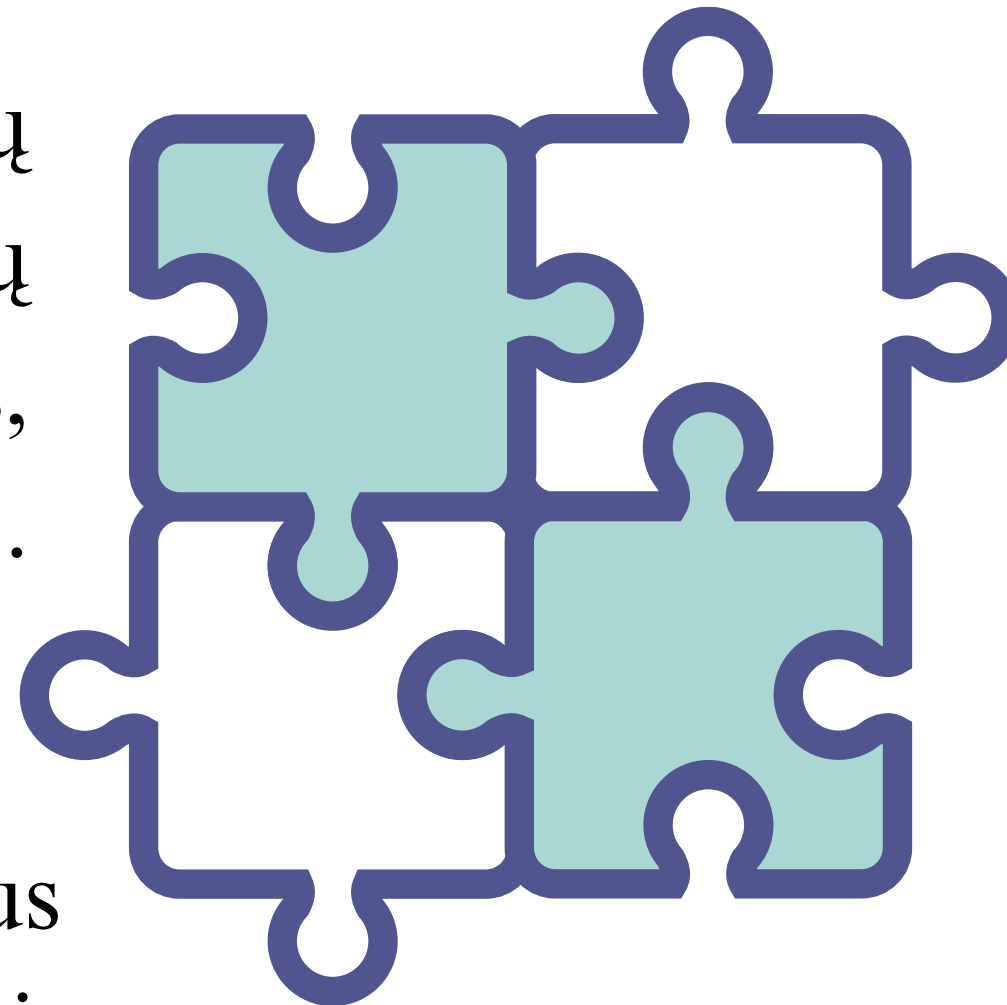
DĖL PRIORITETŲ NUSTATYMO

1

Vaikai, turintys specialiųjų
ugdymosi poreikių
(turintys PPT dokumentus,
VGK sprendimą).

2

Priešmokyklinio amžiaus
vaikai.

3

5-6 metų ir 4-5 metų
ikimokyklinio amžiaus
vaikai.

4

3-4 metų ikimokyklinio
amžiaus vaikai.

Naudota literatūra:

1. Makauskienė, V., Ivoškuvienė, R. (2022). Logopedijos vadovėlis. Kalbėjimo, kalbos ir komunikacijos sutrikimai. VšĮ Logedinės pagalbos centras.
2. Kaffemanienė, I., Giedraitienė, I., Jurevičienė, M., Kantanavičiūtė-Petružė, R., Musteikienė, G., Tomenienė., L., Žymantienė, A., Bilbokaitė-Skiauterienė, I., Bilbokaitė, R. (2023). Specialioji pedagoginė pagalba tvariame švietimui personalizuoto ugdymo kontekste. Vilniaus universiteto leidykla.